Diktatörlüğün savunulduğu temel görüş, demokrasinin savunulduğu görüşler gibi insanların refah içinde yaşayacağı bir topluluk fikrine dayanır.

Diktatörün çıkarı, topluluğun uyum ve güven içinde hoşnut biçimde yaşamasına bağlıdır. Böyle gönençli bir topluluk, diktatörüne arzularını gerçekleştirmesi için daha fazla olanak yaratır. Buna bağlı olarak kendi çıkarı doğrultusunda davranan diktatör, eleştiri ve karşı çıkışlara karşı hoşgörüsüz de olsa; topluluk genelinde gönenç yayılır. Uzun süreli diktatörlüklerde böyle bir sonucun hasıl olduğunun gözlendiği de ileri sürülebilir.

Diktatörlükle ilgili sorun şudur ki diktatör, topluluğu gönence götürecek olan ussallık ve zihin kıvraklığına haiz olmayabilir. Tam tersine olgunlaşmamış bir zihne haiz, zeka kırıntıları bile gözlenemeyen, ruhsal olarak dengesiz bir tipin de diktatör olması olasıdır. Başlangıçta ya doğrudan böyle gelip böyle gittiği için ya da insanların “diktatörlüğün iyiliği”ne inanarak, en azından bu konularda kayıtsız kalarak aktif ya da pasif destek vermesiyle diktatörlüğe gelmesi halinde dengesiz biri, artan zulüm ve çevresinde gittikçe kabarıklaşan bir koruma tabakasıyla diktatör olarak varlığını uzun süreler sürdürebilir.

Özellikle burjuva diktatörlüğü olan faşizmde cahil, yeteneksiz, küstah, düşük zihni kapasiteli, dengesiz birinin diktatörlüğü kuraldır. Bu dengesiz kişi kendini korumak için insanlardan oluşan bir çember içinde yaşar ve hareket ettikçe çemberde kendisiyle birlikte hareket eder. İçinde diktatörün hayallerinin gerçekleştiği hissinin yaşandığı bu çembere değmedikçe kalan her şey tam bir kaosa bırakılır. Bununla birlikte diktatöre tâbi küçük buyurganlar belirir ve bu buyurganların çevresinde kendi çaplarına göre çemberçikler oluşur. En büyüğünden en küçüğüne irili ufaklı çemberler, -ideal olarak bir makinenin çarkları gibi hareket edecek biçimde- birbirleriyle örgülenirler. Gerçekleşen ne diktatörün çemberinin dışında tam bir kaos durumudur ne de makine gibi işleyen çemberler örgüsüdür; ikisinin arasında bir durumdur.

Her halükârda diktatörlüğün gönenç getirdiği bir durum en azından kuramsal olarak olanaklıdır ve buna dayalı olarak diktatörlük getirme yönünde bir toplumsal hareket

oluşturulabilir.

* * *

“Türk” kavramı çok sonraları ortaya çıktı. Önceleri Oğuzlar vardı. Bunlar Kamcıydı. Müslüman olanlarına “Türkmen” denildi.

Bir Türkmen ailenin yönetime gelip hanedanlık kurduğu dönemlerde devlet, kendini “Türk”, “Oğuz” ya da “Türkmen” olarak tanıtmadı. Örneğin, Selçuki hanedanlığı ve Osmanlı Hanedanlığı dönemlerinde hanedanlık dışındaki “Oğuz” ve “Türkmen”ler baskılandı, hanedanlık içinde de düzenli “Türk” temizliği yapıldı.

Devleti elinde tutan aile, kural olarak Türk olmayan öğelerle ilişkiye geçerek çoğaldığı gibi orta sınıfı Türk olmayan öğelerden devşirilmiş insanlarla kurdu. Selçuki dönemde, Farsiler belirleyici olmakla kalmadı resmi dil bile Farsçaydı. Türklerin yönetimde olduğu devletlerde Türkçe genellikle resmi dil olmadı. Resmi dilin Türkçe olması bakımından Osmanlı hanedanlığı istisnalardan biridir. O dönemdeyse Türkçe çatallanmış, Türkçe, Arapça, Farsça, Rumca ve Ermenicenin bir karışımı olan Türkçenin neredeyse farklı bir dil olarak da nitelenebilecek bir versiyonu olan Osmanlıca ortaya çıktı.

Özellikle Osmanlı hanedanlığı döneminde, Avrupa’dan bakışla kullanılmaya başlanan “Türk” ve “Türkiye” kavramları, ırk, dil ve din karmaşasını taşıdı. “Türk”, Ortodokslar, Gregoryenler ve Yahudiler için de en az Türkmenler için olduğu kadar kullanılmıştır. On dokuzuncu yüzyıla kadar bunlar zaman zaman birbirlerinden ayrılmaya çalışılsa bile hep birbirlerine karışık olarak kaldı.

Irkçılık bakımından incelendiğinde Avrupalıların “Türk İmparatorluğu” dedikleri Osmanlı hanedanlığı yönetimindeki Türkiye’de “Türk” ve “Türkmen” düşmanlığı resmen düzenli olarak bulundu.

On dokuzuncu yüzyıl sonlarından başlayarak ortaya atılıp yirminci yüzyılda defaten yeniden

oluşturulmaya çalışılan ırkçılık olarak Türkçülük akımı, sürekli ussal yarılımlar taşıyıp kendinin tersine akarak ecnebi oyuncağı oldu. Tutunduğu söylenemez, bundan sonra tutunma olasılığı da yoktur.

* * *

Türkiye’ye ve Türklüğe Avrupai bakışın tek sorunu, dönüp dolaşıp kendine düşman bir ırkçılığın anlaşılmazlığıyla karşı karşıya gelmek değildir. Özellikle on sekizinci yüzyılın başından bu yana “Türk egemen”lerden söz etmek en hafif deyişle yanıltıcıdır. Bu sorun, iki sınıflı kapalı bir topluluk çerçevesinde Türkiye çözümlemesi yapanları hep yaşamdan kopuk çelişkilerle dolu sonuçlara sürüklemiştir.

Sınıflı kapalı topluluk çerçevesindeki çözümlemelerde topluluktakilerin büyük bir bölümü yaşamını idame ettirmek için çalışmak zorundadır. Bunlar çalışıp, yaşamlarını idame etmeleri için gerekenden fazlasını üretirler ve ürettikleri fazla, topluluğun küçük bir bölümünü oluşturan egemenler tarafından soğurulur.

Fiilen tek kapalı topluluk, tüm dünyadaki insanları kapsayacak biçimde insanlık ya da -coğrafi bir terimle ifade edeceksek- dünyadır; ancak yer yer zaman zaman kapalı topluluk varsayımının yapılmasında sakınca bulunmayan insan toplulukları da olduğu inkâr edilemez.

Üzerinde egemen oldukları topluluktaki insanların uyum içinde yaşamaları, -isyana ya da topluluk içinde huzursuzluğa neden olacak bir yaygınlık ve yoğunlukla- kendilerini rahatsız ve güvensiz hissetmemeleri egemenlerin öncelikleri arasındadır. Türkiye’yle ilgili sorun tam da burada ortaya çıkıyor. Türkiye’de egemen denilebileceklerin en azından on sekizinci yüzyılın başından beri böyle bir kaygı taşımadıkları gözlemleniyor.

Genellikle kendinin tersine akan göstermelik çabaların ötesinde gözlenebilen, Türkiye’dekilerin kontrolünün şu ya da bu bölümüyle, şu ya da bu oranda ecnebilere aktarılması karşılığı olarak “Batı” denilene kapağı atma eğilimidir ki bu Türk hariciyesinin belirgin özelliğidir.

Türkiye’ye ilişkin sağlıklı çözümlemede en azından on sekizinci yüzyıldan bu yana Türk egemenler yoktur, olan Türk hariciyesidir.

* * *

Türkiye’de diktatörlük, pazarlama tekeli kurmaya karşılık gelir. Türk hariciyesinin doğasına aykırıdır. Fiilen olanaksızdır. Görünüşte oluşsa bile kalıcı olamaz.

* * *

Burada çözümsel bir katagori olarak kullandığım “hariciye”yi bir bakanlık çatısı altında örgütlenmiş olan “Dışişleri” ile özdeşleştirmemek gerekir. Türk hariciyesi Dışişleri’ni kullanabileceği bir alet durumuna dönüştürmeye çalışır; bunu gerçekleştiremediği dönemlerde insafsızca Dışişleri’ne saldırır.

Hariciyeye karşı en güçlü baş kaldırı simgesel olarak 19 Mayıs 1919’da başladı. 23 Nisan 1920’de varlığını Türk ulusu olarak kurumsallaştırdı. Bununla birlikte biri İstanbul’da hariciyenin aleti olan Dışişleri, biri Ankara’da hariciyeye karşı direnen Dışişleri olmak üzereTürkiye için iki Dışişleri ortaya çıktı. 29 Ekim 1923’te Dışişleri Ankara’dakinde tekleşti ve hariciyeye karşı isyanın zaferi ilan edildi. Bundan sonra 1930’ların ortalarına kadar direniş sürse de hariciye Dışişleri’nin üzerindeki etkisini artırdı.

Hariciye, İkinci Dünya Savaşı’nda Avrupa’daki faşizme karşı dünya çapında yürütülen savaşa Türkiye’nin katılmamasını sağladı. Savaş sonrasında hariciye, Türkiye’nin yenik ülkelerin galiplere bağlanmasını sağlayan kurumlarda, mağluplarla birlikte yer almasında başarılı oldu.

Hemen savaş sonrası, Türkiye’nin Ege ve adaları üzerindeki fiili etkisi ya da -kısaca söylemek gerekirse- varlığı kalktı. 1950’lerde Kıbrıs’taki varlığı kaldırılmaya kalkışıldı. Mayıs 1960’da hariciyeye karşı ikinci bir başkaldırı ortaya çıktı. Bunu izleyen yirmi yıl süresince bir türlü hariciyenin dümen suyuna girmeyen Dışişleri saldırılara uğradı. 1980 yılı

içinde direniş tamamen kırıldı. 1980’lerde Türkiye’nin Batı Trakya’daki varlığı, 1990’lardaysa Musul ve Kerkük üzerindeki varlığı ortadan kalktı.

Hariciyenin elinde, varolan Türkiye Cumhuriyeti sınırları içindekiler dışında verilebilecek bir ödün kalmamıştır. Şu anda hariciyenin eylem planında bu sıkışmışlığa çözüm olarak Güney Doğu Anadolu’nun elden çıkarılması ve önce Doğu Anadolu’nun sonra da Karadeniz kıyılarının elden çıkarılmak üzere hazırlanması bulunduğu hissediliyor.

* * *

Ahlak anlayışında Darwinvari bir altüst oluşa gereksinim var. Ahlak kuralı içimize öyle doğduğu için ahlak kuralı olmaz. Ahlak kuralını ihlal edenler, sonuçta düzenli biçimde ağır sonuçlarla karşılaştığı için ahlak kuralı içimize doğar.

Türkiye’nin hariciyle ilgili zaafiyetini kullanmak ahlaka aykırıdır. Bunu geçmişte kullananlar, devletse kendi ülkelerinde sermayeyse kendi değerinin artış süreçlerinde çok ağır sonuçlarla karşılaştı. Şimdi de Türkiye’nin zaafiyetinden yararlananlara bizim bir şey yapmamıza gerek yoktur; hata yapıyorlar hatalarının doğal sonuçlarına katlanacaklar.

* * *

Egemenlerin yokluğu ya da eş deyişle hariciyenin varlığının sonucu olarak Türkiye’de sosyalizm hem yirminci yüzyıl başındaki Rusya’da ya da yirminci yüzyıl ortasındaki Çin’de olduğu gibi olanaklı hem de Türkiye var olmaya devam edecekse zorunludur. Bu zorunluluğun inkârı sürdükçe Türkiye, nihayetinde ortadan kalkmak üzere daralacaktır. Ancak Türkiye’de yirmi birinci yüzyıldaki gecikmiş sosyalizmin yirminci yüzyıldaki sosyalizm deneyimlerinden -biraz da abartarak söylersek- köklü biçimde farklı olması da bir zorunluluktur.